

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

Conditions and Guidelines for the Development of The Use of Good Governance for
Educational Institution Administration Under Sisaket Primary Educational Service Area 3

รุ่งนภา สุภาพรม¹ วินิรณี ทศนะเทพ² ศรีเพ็ญ พลเดช³

¹ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Email : rungnapa01984@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Email : winiranee.tn@bru.ac.th

³ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Email : slipen2226@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 327 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test (Independent Samples) ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้ายไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักประสิทธิผลและหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 4) แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า แนวทางในการพัฒนา 1) หลักประสิทธิผล ผู้บริหารสนับสนุนในส่วนต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน ให้สามารถปฏิบัติงานตามแผน และให้มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการรายงานความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) หลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือมาใช้ในการจัดการ รับฟังความคิดเห็นและนำไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ 3) หลักการตอบสนอง ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ เช่น Facebook Twitter Instagram Live Chat และมีการขยายจำนวนเครือข่ายไปในวงกว้าง เพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อตอบสนองความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง

คำสำคัญ : การพัฒนา หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the state of good governance implementation of school administrators; under the office 2) to compare the use of good governance principles of school administrators in Sisaket Primary Educational Service Area 3 according to teachers' opinions. under the jurisdiction of Sisaket Primary Educational Service Area Office 3 according to the opinions of teachers Classified by work experience and size of educational institutes, and 3) to study guidelines for developing the use of good governance principles of educational institute administrators. Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area Office 3, the research method was divided into 2 phases: Phase 1 was to study the state of good governance implementation of school administrators. under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 3. The samples were 327 teachers under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 3. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation. and t-test (Independent Samples), One-Way

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ANOVA, Phase 2 , guidelines for developing the use of good governance principles. of school administrators under the office Sisaket Primary Education Service Area 3 Data were obtained from interviews with experts. which were derived from purposive selection among 5 people. Data were analyzed using Content Analysis The results of the research revealed that 1) the use of good governance principles of school administrators Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area Office 3 according to the opinions of teachers in overall and in each aspect, there was practice at a high level in all aspects. of school administrators Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 3 classified by work experience 3) Comparison of teachers' opinions towards The use of good governance by school administrators Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area Office 3 classified by size of educational institutions overall is not different When considering each aspect, it was found that the effectiveness and efficiency principles The difference was statistically significant at the .05 level. Other aspects 4) Guidelines for developing the use of good governance principles of school administrators. Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 3 found that the development guidelines 1) principles of effectiveness. Executives support in various parts in every aspect to be able to perform according to the plan. There must also be systematic and continuous supervision, monitoring, inspection and reporting of progress and problems and obstacles. 2) Principles of Efficiency Executives should manage by using information technology and management tools. Listen to opinions and use them to improve activities or projects. for management efficiency. 3) principle of response. Should publicize the operation through the website or other channels such as Facebook Twitter Instagram Live Chat and expand the number of networks widely. To help support the operation to achieve quality within the specified time. to meet the needs of teachers, students, parents

Keywords : Development, Good governance, School administrators

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

บทนำ

ท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ใช้ยังต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการหลายประการ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาในหลายด้าน ทั้งด้านการปฏิรูประบบบริหาร ปฏิรูปครู และปฏิรูปการเรียนการสอน ประกอบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของสังคมไทยทำให้วิถีชีวิตของประชาชนต้องเปลี่ยนไปจากเดิม สังคมเสื่อมศรัทธาในภาครัฐ รวมถึงเรื่องการบริหารและการทุจริตประพตมิชอบในวงการการศึกษาของไทย ผู้ปกครองนักเรียนเรียกร้องสิทธิเกิดวิกฤตศรัทธาต่อโรงเรียน ปัญหาพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนก้าวร้าวมีมากขึ้น นับเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ต้องร่วมกันปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพที่ดีและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560 : 2)

ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร ทุกหน่วยงานย่อมปรารถนาและให้การยอมรับนับถือ เพราะการบริหารหน่วยงานคุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีของทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำหรือผู้บริหาร ที่จำเป็นจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานที่ขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์ ต้องมีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม คุณธรรมจริยธรรมเป็นลักษณะของความดีถ้าผู้บริหารมีความดี มีคุณธรรมจริยธรรมก็จะได้รับการยอมรับนับถือ ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงคือ หลักธรรมาภิบาล การนำธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จของหน่วยงานทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งนี้เพราะว่าธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดีที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งมวล (ธีระ รุญเจริญ. 2554 : 3 - 4)

เพื่อให้เกิดหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สถานศึกษาได้ถูกกำหนดให้เป็นนิติบุคคลและผู้บริหารที่มีหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปัจจุบันพบว่า มีปัญหาโครงสร้างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันกฎระเบียบไม่โปร่งใส ขอบกพร่องการบริหารงานในเรื่องคุณธรรมความรับผิดชอบ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

การมีส่วนร่วม และการบริหารงานที่ไม่โปร่งใสส่งผลต่อการปฏิบัติราชการ ทำให้ภาระ หน้าที่การงานไม่ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. 2564 : 1-2)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น จะทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของคุณครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของคุณครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยอาศัยการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่ประกอบด้วยหลัก 10 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). 2555 : 126-127) ดังนี้ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งเน้นฉันทามติ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 198 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 2,120 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. 2564 : 4)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-610 ; อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ. 2559 : 467) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) อย่างมีสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ในกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 กลุ่ม รวมทั้งหมด 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการทางการศึกษา จำนวน 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ตอน คือ 1) สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ 2) คิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 สูงกว่าเกณฑ์ทุกข้อ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.981

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 การสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) กำหนดประเด็นเนื้อหาในแต่ละด้านมาสร้างกรอบประเด็นคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ 2) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างเนื้อหาได้จากการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับ มาเป็นประเด็นในการตั้ง

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ข้อคำถาม 3) นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม
4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง
เชิงประจักษ์ (Face Validity) และ 5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
การค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยส่งที่ช่องรับส่งหนังสือราชการและทางช่องทางส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของ
โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และรับแบบสอบถามคืนที่ตู้รับของเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 กรณียังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง
เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด สามารถเก็บรวบรวมกลับคืนมาได้ 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน
3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ใน
การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่า t-test (Independent Samples) และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตีความในรูปแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่ามีผลการศึกษาดังตาราง 1

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

สภาพปัจจุบันการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. หลักประสิทธิผล	4.25	0.49	มาก	6
2. หลักประสิทธิภาพ	4.21	0.52	มาก	9
3. หลักการตอบสนอง	4.20	0.51	มาก	10
4. หลักการระับผิดชอบ	4.24	0.53	มาก	7
5. หลักความโปร่งใส	4.31	0.46	มาก	3
6. หลักการมีส่วนร่วม	4.32	0.53	มาก	2
7. หลักการกระจายอำนาจ	4.27	0.51	มาก	5
8. หลักนิติธรรม	4.23	0.52	มาก	8
9. หลักความเสมอภาค	4.34	0.47	มาก	1
10. หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ	4.30	0.48	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.26	0.45	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4.26, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.53) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.51)

2. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

3. แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า 1) หลักประสิทธิผล ควรสนับสนุนในส่วนต่างๆ ในทุกๆ ด้าน ให้สามารถปฏิบัติงานตามแผน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการรายงานความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคอย่างต่อเนื่อง 2) หลักประสิทธิภาพ ควรบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือมาใช้ในการจัดการ รับฟังความคิดเห็นและนำไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ 3) หลักการตอบสนอง ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่นๆ เช่น Facebook Twitter Instagram Live Chat เพื่อตอบสนองความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง 4) หลักการรับผิชอบ ควรเปิดโอกาสให้ครูซักถามเมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารไม่เอาความคิดตนเป็นหลักและยอมรับตรงกันในแนวปฏิบัติต่างๆ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง 5) หลักความโปร่งใส ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 6) หลักการมีส่วนร่วม ควรบริหารงานที่ให้ครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมตรวจสอบงาน 7) หลักการกระจายอำนาจ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการกระจายอำนาจในหน่วยงานและมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน 8) หลักนิติธรรม ผู้บริหารและครูตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการอยู่ร่วมกัน หากผู้ใดละเมิดหรือทำผิดกฎระเบียบก็ต้องได้รับบทลงโทษตามที่กำหนด และผู้บริหารได้ยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 9) หลักความเสมอภาค ควรสร้างความตระหนักถึงความเท่าเทียมและเสมอภาคภายในสถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 10) หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ ควรนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่ได้จากภายในและภายนอกมาใช้ในการตัดสินใจบริหารการศึกษาและรับฟังผลการสะท้อนการปฏิบัติงานเพื่อนำผลไปพัฒนาการทำงานต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา จึงได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อสถานศึกษาและบุคลากร โดยสอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาหน่วยงานให้มีคุณธรรมและความโปร่งใส ตามแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังที่เกษม วัฒนชัย (2558 : 2) กล่าวว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ ต้องสร้างระบบให้มีผู้รับผิดชอบ และต้องมีความรับผิดชอบต่อผล
การบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของลักขณา หมอแพทย์ (2560 : 79-80) ได้ศึกษาการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
ชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ด้วยหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรักษ์ ทองจันทร์ (2560 :
97-99) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวม
และรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน
การบริหารงาน ซึ่งส่งผลให้บุคลากรเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบ
ตั้งใจปฏิบัติงานจนบรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาก็มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล
ดังที่แสงชัย อภิชาติชนพัฒน์ (2559 : 17) กล่าวว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทำให
องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ เป็นกลไกในการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบได้
เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัย
ของภูวินทร์ รัชพงษ์ (2559 : 153-157) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า
โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรระ วงษ์วิชา (2560 : 70-72) ได้ศึกษา การ
เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า
โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่
แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักประสิทธิผล และหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา
มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามหลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์ที่แตกต่างกัน
ในด้านการวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด
รวมไปถึงระบบการติดตามงานและการประเมินผลการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงาน

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารมีการส่งเสริมในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามที่เป็น ต่อการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันในแต่ละขนาดของสถานศึกษา ดังที่นริติ เศรษฐบุต (2555 : 41) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารภาครัฐจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น มีการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการตัดสินใจ และการดำเนินการ ต่างๆ อยู่บนกฎระเบียบที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชร วงษ์วิชา (2560 : 70-72) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิภา ไชยศรี (2563 : 139-143) ได้ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า 1) หลักประสิทธิผล ควรสนับสนุนในส่วนต่างๆ ในทุกๆ ด้าน ให้สามารถปฏิบัติงานตามแผน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการรายงานความก้าวหน้าและปัญหา อุปสรรคอย่างต่อเนื่อง 2) หลักประสิทธิภาพ ควรบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือ นำไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ 3) หลักการตอบสนอง ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่นๆ เช่น Facebook Twitter Instagram Live Chat เพื่อตอบสนองความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง 4) หลักการรับผิชอบ ควรเปิดโอกาส ให้ครูซักถามเมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานและผู้บริหารไม่เอาความคิดเห็นเป็นหลัก เป็นการสร้างความเชื่อมั่น ให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง 5) หลักความโปร่งใส ควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 6) หลักการมีส่วนร่วม ควรบริหารงานที่ให้ครูมีส่วนร่วม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมตรวจสอบงาน 7) หลักการกระจายอำนาจ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการกระจายอำนาจในหน่วยงานและมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน 8) หลักนิติธรรม ผู้บริหารและครูตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการอยู่ร่วมกัน หากผู้ใดละเมิดหรือทำผิดกฎระเบียบก็ต้องได้รับบทลงโทษตามที่กำหนด 9) หลัก ความเสมอภาค ควรสร้างความตระหนักถึงความเท่าเทียมและเสมอภาคภายในสถานศึกษาและส่งเสริม การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 10) หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ ควรนำ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่ได้จากภายในและภายนอกมาใช้ในการตัดสินใจ และรับฟังผลการสะท้อน การปฏิบัติงานเพื่อนำผลไปพัฒนาการทำงานต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหาร จัดการสถานศึกษาตามคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการหรือ ก.พ.ร. ที่ได้กำหนดหลักการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 หลัก คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการ รับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ภาค และหลักการมุ่งเน้นฉันทามติ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในกฎ ระเบียบ และสามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ดังที่รัชยา ภักดีจิตต์ (2557 : 17) กล่าวถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ ว่าเป็นระบบบริหารภาครัฐที่ต้องตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างจริงจัง และมีการกำกับตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐอย่างใกล้ชิดผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานของภาครัฐต่อสาธารณชนย่อมเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ระบบบริหารภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1. การบริหารสถานศึกษาโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ตามหลักการตอบสนอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่นๆ เช่น Facebook Twitter Instagram Live Chat เป็นต้น เพื่อให้ทุกคนรับรู้ถึงผลที่เกิดจากการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. การบริหารสถานศึกษาโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ตามหลักประสิทธิภาพให้มากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้หัวหน้างานทุกๆ ฝ่ายในสถานศึกษามีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้เพื่อให้การบริหารงานต่างๆ เป็นไปด้วยความโปร่งใส สามารถใช้ทรัพยากรในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาปรับปรุงหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และระบบ การบริหารจัดการให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุตรไพศาล.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2555). สรุปความรู้จากการจัดบรรยายพิเศษเรื่อง ประสบการณ์และตัวอย่าง
การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมในองค์กรภาครัฐ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- พรธนิภา ไชยศรี. (2563). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไพศาล วรคำ. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ภูวินทร์ รักษ์พงศ์. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชยา ภัคดีจิตต์. (2557). ธรรมาภิบาลเพื่อการบริการภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักขณา หมอแพทย์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. ปริญญานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วัชระ วงษ์วิชา. (2560). การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมา
ภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู
เขต 1. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริรักษ์ ทองจันทร์. (2560). การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2. ปริญญานิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.** ศรีสะเกษ : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3.
แสงชัย อภิชาตธนพัฒน์. (2559). **หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารองค์กร.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ.